

omnes volebant atque appetebant seu desiderabant supremo et optimo modo perficere; sed hoc in istâ vitâ sine aliquâ imperfectione præstare non poterant.» Unde et dicebant: *In multis offendimus omnes. Jac. III, 2.* Itemque: *Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est. I Joan. I, 8.*

QUARE DEUS HOS DEFECTUS PERMITTAT.

SCHOLIUM. Idem Blosius, L. c. c. 16, ex Thaulero bene etiam observat: « Plerumque et in electissimis amicis suis aliquid semper vitii Deus residere permittit; et ut plurimum ad iram et vehementiam proniores sunt; quo et sibi ipsis innotescant et aliis: atque per hoc gratia sua, quam illis infundit, velut ignis sub cineribus occultetur et conservetur... Nec est quòd hinc terreantur Christi servi, modò in suum se nihil amplius demittant ac seipsos penitus cognoscant, facillè his defectibus mederi poterunt fietque ut deinceps cautiores fiant.» Unde S. Theresia, *Mans. 6, c. 1,* contra inexpertum Confessarium ita scribit: « Maximè si in eâ animâ cui talia quædam extraordinaria contingunt, notat aliquam imperfectionem (putat enim in Angelos abire illos, quibus Deus gratias istiusmodi donat: quod fieri nequit, quamdiu sumus in corpore isto) subito illud omne tribuitur dæmoni vel melancholiæ.» Meritòque reprehensibiles inventi sunt a Deo amici Job ex eo quòd, loco consolationis, tam acriter in ipso levissima reprehenderint, vel multò graviora temerè suspicati fuerint. *Job. XLII, 7.*

§ 194.

SEPTIMA REGULA OSTENDIT QUOMODO TALIS ANIMA
CONSOLARI SE VALEAT.

Septimò. Anima perfecta consolari se potest quòd in suâ derelictione non sit a Deo relicta in re, sed occultè ab eo dilecta et quòd non nisi ad tempus Deus illi sit absconditus. Patet hoc in ipso Christo D. N. cui in maximâ derelictione in horto versanti apparuit Angelus de cælo confortans eum. Et tam in S. Scripturâ quàm in vitis Sanctorum passim legimus quòd

Deus animabus desolatis vel per Angelos vel per homines ministros suos, consolationem immittere soleat. Et Blosius *In consol. pusill., c. 23* monet: « Æquanimis ac bono animo esto, o anima patiens: in cunctis namque amaritudinibus tuis Christus, electus cordis tui ex millibus, clausis januis id est cunctis viribus tuis duritie conclusis, introire, tibi que novam quamdam et inexpertam novit infundere suavitatem: amaritudinem verò quam sentis, pro inferno et purgatorio tuo suffer patienter.»

ET QUALE LEVAMEN CORPORI INDULGERE POSSIT.

SCHOLIUM. Ejusmodi animæ derelictæ prudens Director seu Confessarius permittere potest ut aliquod levamen requirat vel in Deo, humiliter et amanter, aut etiam cum aliquâ innocenti specie querelarum orando, ut, si vultum suum non ostendat, saltem præsentia suæ indicia præbeat: vel etiam in horto aut aliâ innocenti recreatione tantillum cordis sui angustias leniendo. Ejusmodi affectus orandi et moderatè consolationem implorandi in Psalmis et Canticis frequenter occurrunt, et Christus ipse tam in horti derelictione oravit ut a se removeretur calix, si expediret, quàm in crucis derelictione, non sine querebundi specie, ad Deum Patrem se convertit. Et S. Theresia *in vitâ, c. 11, vers. fin.* notat aliquoties ejusmodi ariditates ex indispositione corporis et commotione humorum oriri: quo tempore si anima nimis urgeatur, pejus habebit.» Itaque opus est, inquit, discretione, ut Directores internoscant, quando hinc oriatur ariditas, ne suffocent animam miserandam: intelligant bene, hos esse infirmos; atque adeo mutetur ipsis hora orationis et aliquoties per dies aliquot.» Addit notanter se discretionem commendasse, cum etiam a dæmone ariditas causari possit, unde non semper expedit prætermittere orationem sub prætextu distractionis et magnæ in intellectu perturbationis, nec tamen semper cogenda est anima in id quod non potest. Pro quo casu addit S. Mater: « Non desunt alia opera externa charitatis, lectionis et similia, quibus occupentur. Quòd si aliquoties ad nihil horum habilis anima reperitur, inserviat illa pro tunc corpori propter Dei amorem, ut sæpiùs illud animæ inserviat; sublevetur aliquâ recreatione sanctâ, uti piæ conversationis, deambulationis in horto vel rure, ex consilio Confessarii.»

§ 195.

OCTAVA REGULA AD FORTEM TOLERANTIAM DERELICTIONIS USQUE AD MORTEM EXCITAT.

Octavò. Anima afflicta spem futuræ consolationis ita concipere debet, ut tamen nec sibi computet, multòque minùs definiat, quamdiu perstitura sit desolatio et quando consolatio ad futura : sed eo generoso spiritu animari debet, ut licèt per totam vitam in derelictione mansura esset, semper tamen in firmo proposito, nihil aliud quàm majus Dei beneplacitum optandi persisteret. Ita monet *Ecclesiasticus*, II, 27 : *In die malorum ne immemor sis bonorum : quoniam facile est coram Deo in die obitùs retribuere unicuique secundum vias suas.* Ex quo colligitur parum curandum esse de consolatione post desolationem in vitâ, sed magis de consolatione post mortem, licèt tota vita esset desolatio. Et Christus ipse cum suam usque ad mortem derelictionem declarasset, *Matth.* XXVII, 46 ; *mox, Luc.* XXIII, 46, consolationem suam in illâ solâ resolutione quæsivit : *Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.*

NEC NIMIS DE AFFLICTIONE DOLENDUM EST.

SCHOLIUM. Thaulerus *in serm. de SS. Mart.* vocat martyres spirituales illas animas, quæ cum derelictione probantur et notat hanc probationem aliquibus advenire, postquam per viam consolationum, quod tamen minùs consuetum et solidum est, in perfectione profecerunt : alias verò frequentius priùs probari, ut solidiùs in perfectione proficientibus postea consolationes succedant. De his docet, studendum esse, ne cum offensione Dei nimis in suis pressuris doleant et per suam tristitiam debito profectu se privent, dum sine resignatione deficiunt, eo quòd nimis durum ipsis videatur has pressuras usque ad mortem tolerare : « Sed pro certo habeant, inquit, nisi ad finem usque pertulerint, seipsas (pressuras) prolongare, multòque ampliùs exaggerare seu aggravare, veròque fructu privare semetipsos, qui hinc propediem exorietur, si tantùm innocenter animoque voluntario sufferre et ex amore se resignare

possent : quod quò facerent simpliciùs, tantò nobiliùs fructum illum mererentur longèque excellentiùs illustrarentur. Enim verò post hanc noctem obscuram lux perfecta clarissima succedit, si tamen rectè se gerat homo, quæ universum illius fundum in æternâ veritate illustrabit. »

§ 196.

NONA REGULA DIRECTOREM SPIRITUALEM INSTRUIT.

Nonò. Quanquam Confessarius juxta signa prudenter notata sperare possit, quòd talis anima consolanda sit per elevationem ad contemplationem et favores eam consequentes, hoc tamen sibi soli utile ducat ut effectus illius tacitè observet et juxta illos se divinæ ordinationi accommodet, quin opus sit vel expediat, antecederet talem animam nedum certificare, sed nec animare cum spe determinatâ obtinendæ contemplationis. Tum quia aliàs talis anima exponeretur periculo talem gustum inordinatè appetendi vel pro illo Deo serviendi : tum quia non obstante tali probatione optimè etiam toleratâ, tamen fortè Deus ob altissimas causas gratiam contemplationis tali non vult concedere. Nam uti bene observat Blosius *De cons. pusill.*, c. 28 : « Dominus Jesus Rex regum non omnes ad hoc eligit aut admittit ut in hoc exilio secum mensæ assideant : hoc est, ut in fruitione et quiete sanctæ contemplationis pleniùs delicientur : sed multos constituit velut ministros, qui ante mensam suam stent sibi que inserviant. Non inquam in magnâ domo et Ecclesiâ suâ vult habere tantummodo delicatas atque ornatas puellas, sed etiam ordinat principes, duces, milites aliosque servos, diversis operibus aptos, quos semper ad negotia paratos habeat : neque enim in internis duntaxat deliciis excellentissimæ contemplationis delectatur Deus, verùm etiam in externis utilium occupationum exercitiis, quæ propter honorem et amorem ipsius purè suscipiuntur. Ceterùm post hoc exilium omnes, qui Christi sunt, beatæ et æternæ mensæ ejus assidebunt. Non igitur sint pu-

sillanimes illi, qui licet propriæ mortificationi, abnegationi et resignationi diligenter operam dent, non tamen hic percipiunt gratiam perfectæ contemplationis, sed fideliter et perseveranter Domino servientes, ament illam gratiam in aliis, quibus Deus gratuitâ pietate suâ eam in hac vitâ concessit. »

EADEM REGULA SIGNA DERELICTIONIS QUÆ CONTEMPLATIONEM PRÆCEDIT, INDICAT.

SCHOLIUM. S. Joannes a Cruce tria signa dat cognoscendi an derelictionem secutura sit contemplatio. Primum est, si nullus gustus in parte sensitivâ tam in rebus divinis, quàm humanis reperitur. Secundum est, si anima in mediis ariditatibus etiam cum vehementi apprehensione de eo quod Deo displiceat, sollicitudinem et resolutionem Deo semper placendi retineat. Tertium est, si quidquid anima faciat, non possit ut priùs meditari. Verùm hæc ipsa signa non sunt nisi conjecturalia; nam uti idem S. Asceta, L. 1, noct. obsc., c. 9, concludit: « Quandoquidem non omnes illi, qui exercitant se accuratè in viâ spiritûs, sunt elevati a Deo ad perfectam contemplationem; quâ id ex causâ, ipse scit. Quod autem aliqui addunt, derelictionem esse præviam dispositionem ad contemplationem, si anima afflicta nullius, neque levis deliberati peccati sibi sit conscia, cautè usurpatum ad prudentem consolationem deservire potest, ne nimis anxietur, quasi ob solas culpas ab imaginatione sibi in suâ obscurâ nocte figuratas a Deo puniatur. De cetero autem in hoc ipso Director talem animam in sancto timore, spe temperato, relinquere debet, ne fortè in aliquo vel ex subreptione, vel ignorantia, vel malitiâ delinquat, ob quod a Deo derelinquatur.

ADHORTATIO AD HILAREM TOLERANTIAM DERELICTIONIS.

COROLLARIUM. Aspirandum igitur est etiam cum gaudio spiritûs ad sustinendam cum sanctâ resignatione derelictionem a Deo nobis præscriptam, nec solùm cum gaudio in spe futuræ consolationis vel contemplationis in tempore aut æternitate secutura, sed etiam cum gaudio, cujus in ipsâ tribulatione spiritus capax est. Ita suspirabat Christus D. N. dum, Luc. XII, 50, ait: *Baptismo habeo baptizari et quomodo coarctor, usque dum perficiatur?* Ita ibant Apostoli gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt, pro

nomine Jesu contumeliam pati. Act. v, 41. Et S. Paulus, II Cor. VII, 4, testatur: *Repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostrâ.* Nam uti Henricus Suso, in *Dialog. sapient.*, c. 13, a sapientiâ doctus fuit: « Afflictio donum est occultum quod nemo compensare queat, adeò ut, etiamsi quis centum annis crucem amicabilem flexis genibus a me precetur, nec sic tamen illam emereri possit... Afflictio salutaris est potio et herba salutifera præ cunctis Paradisi herbis... Afflictio hominem, velit, nolit, trahit urgetque ad Deum. Quisquis in adversis sese hilariter gerit, illi et jucunda et tristia, hostes et amici inserviunt proficiuntque... Equidem mallem afflictiones creare ex nihilo, quàm amicos meos crucis expertes relinquere... In adversis retinere patientiam, præstabilius est quàm extinctos ad vitam revocare aut alia perpetrare miracula. » Quippe per afflictionem et derelictionem ad mortificationem et abnegationem pervenitur, quâ quis sibi mortuus dici mereatur. Hæc est illa mors mystica, quâ homo sibi mortuus soli Deo vivit, ita ut juxta S. Bernardum, *Serm. 7, de Quadrag.*: « Sic vituperantes ut laudantes, sic adulantes audiat ut detrahentes, imò verò nec audiat, quia mortuus est. Omnino felix mors, quæ sic alienum servat, imò penitus alienum facit ab hoc sæculo. Non solùm autem, pergit S. P. mortuus mundo, sed et crucifixus: quod est ignominiosum genus mortis. Ego illi, pariter et ille mihi. Omnia, quæ mundus amat, crux mihi sunt, delectatio carnis, honores, divitiæ, vanæ hominum laudes: quæ verò mundus reputat crucem, illis affixus sum, illis adhæreo, illa toto amplector affectu. » Unde etiam Thaulerus, *Serm. de SS. Mart. animas derelictione probatas spirituales Martyres appellat.*

§ 197.

PURGATIO PASSIVA PARTIS SENSIBILIS QUID?

A derelictione in genere ad varias illius species considerandas progredimur, et quidem ad *purgationem passivam partis sensibilis*, quæ in privatione sensibilis devotionis sive in desolatione sensibili, indevotione, amaritudine, doloribus, ariditate etc. consistit: unde etiam eam definit S. Bonaventura, in 4 *proc.*, c. 2: « Est subtractio et inopia devotionis. Aliæ sine istâ nullam vel minorem virtutem habent: cùm

ipsa devotio sit quasi domus refugii ab omni tribulatione. » Ideo David dicit *Ps. cxvii, 7* : *Dominus mihi adjutor et ego despiciam inimicos meos.* Item *Ps. xxvi, 3* : *Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum.* Subtracto ergo tam singulari refugio, quodammodo inermis expositus est hostibus tentationum, et ideo pavidus efficitur et pusillanimis, nisi fidei et spei firmitate se muniat ac patientiâ et humilitate se defendat.

VARIJ EJUS MODI.

SCHOLIUM. *Purgatio passiva* partis sensibilis variis modis contingit : 1° Privatione bonorum corporis ; 2° Tentationibus ab hominibus inductis ; 3° Per tentationes dæmonum ; 4° Per dæmonum possessionem ; 5° Per obsessiones dæmonum. De quibus secundum ordinem modò agendum est.

§ 198.

PRIMUS MODUS PER PRIVATIONEM BONORUM CORPORIS.

Primò itaque *purgatio passiva partis sensibilis* perficitur per *privationem bonorum corporis*, quâ Deus solet, manu etiam invisibili suæ providentiæ hæc adversa regulando, sensibilem derelictionem cumulare tam amissione bonorum externorum, facultatum, filiorum etc. quàm sanitatis vel etiam vitæ corporalis. Sic probati et purgati sunt Job, c. 1, amissione facultatum et liberorum, c. 2, amissione sanitatis corporis et totus ulceratus a plantâ pedis usque ad verticem capitis, a pelle usque ad ossa : Tobias plagâ cæcitatæ, præter paupertatem et alia : Ezechias lethali ægritudine, quæ eum ad portas mortis deduxit. In his et aliis casibus notandum est, vel ipso diabolo teste, ubi de Job agitur, quòd non aliter hæc fiant quàm ex nutu Divinæ Providentiæ, *Job. 1, 11* : *Extende paululum manum tuam et tange cuncta quæ possidet.* Et c. 11, 5 : *Mitte manum tuam et tange os ejus et carnem.* Deinde S. Augustinus,

L. 3, *de Trin.*, c. 3, ponit casum, quo aliquis vir pius ex motivo placendi Deo in defatigatione corporis ægrotaverit et ait : « Si illius siccitatis causa quæreretur et inveniretur voluntarius labor, jam ventum esset ad superiorem causam, quæ ab animâ proficisceretur, ad afficiendum corpus quod regit : sed nec ipsa prima esset. Illa enim procul dubio superior erat, in ipsâ incommutabili sapientiâ, cui hominis sapientis anima in charitate serviens et ineffabiliter jubenti obediens, voluntarium laborem susceperat : ita non nisi Dei voluntas causa prima illius ægritudinis veracissimè reperiretur. » Ergo *purgatio passiva partis sensibilis* per ægritudines a Deo immis-
sas, et amissionem bonorum corporis subinde perficitur.

CAUTELE PRO HAC PURGATIONE DIGNOSCENDA.

SCHOL. I. Sicuti igitur morbi a Deo ex speciali providentiâ in penam peccatorum, sic etiam ad purgandas et perficiendas animas immitti possunt. Hi morbi sunt in substantiâ et modo naturales, licèt ob speciale dispositionem divinam immittantur, uti observat Valesius, c. 74 *Philos. sacræ*, dicens : « Non dubium, morborum causas aliquando esse in peccatis... nihilominus habent etiam illi iidem morbi naturales circa nostra corpora consistentes causas... Si enim Deus morbos infert in vindictam aut castigationem aut probationem, causis utitur secundis. » Alii sunt morbi præternaturales quoad nos, licèt non quoad se et in re, quorum nimirum causa et curatio nescitur a medicis, quique vel ab Angelis bonis aut malis, virtute propriâ ex permissione Dei induci possunt. Hi morbi ab antiquis medicis vocati sunt sacri vel divini, eò quòd illorum causam periti non attingerent, adeòque divinitati tribuerent. Verùm de tali morbo notat Auctor libri *de morbo sacro*, inter opera Hippocratis « quòd naturam habeat, quam etiam reliqui morbi, unde fit : homines verò naturam et causam ejus divinam esse putaverunt præ inexperientiâ et admiratione, propterea quòd reliquis morbis nullâ re similis est, et per inopiam quidem (quòd non cognoscunt), divinitas ipsi conservatur. » Et quidem ita plerumque contingit ut morbus a Deo in probationem immisus in seipso, sicuti alii morbi, sit ex causis naturalibus medicè vel agnoscibilibus vel latentibus. Alii denique morbi sunt præternaturales in se et quoad nos scilicet propriè per miraculum, quia vel in

substantiâ vel in modo omnem causam creatam excedunt, uti docet S. Thomas, 1 p. q. 11, a. 4. Sic miraculosus morbus censi potest, quando instantaneè nullisque præparatis aut naturaliter præparabilibus causis, sed solâ v. g. oratione Sancti aut propheticâ comminatione morbus contingit; uti *Act.* XIII, 11. Elymas magus a S. Paulo excæcatus fuit. Item quando indirectè ob extraordinariam supernaturalem motionem in animâ v. g. in extasi corpus transeunter aut permanentè adeòque modo supernaturali ægrotat. Rursus quando mensura saltem morbi meritò supernaturalis existimatur, si morbus vel ex causis ordinariis vel extraordinariè contractus plus mali afferret vel etiam mortem, nisi a Deo contineretur, uti sæpe in Sanctis contigit et frequentius in Martyribus evenit.

CAUTELE ASSIGNANTUR.

SCHOL. II. His suppositis potest quidem ægritudo partem constituere divinæ probationis, ut ex speciali divinâ providentiâ, sive per miraculum sive non, sive curabilis sive incurabilis habeatur, ad finem purgandi animas dirigatur; verùm sub sequentibus cautelis. 1° Non sunt habendi pro extraordinariis et prænaturalibus illi morbi, qui præsumi possunt ordinarii et purè naturales, nisi utriusque periti medici spiritualis et corporalis maturo iudicio urgens hoc persuadeatur. 2° Quicumque illi morbi sint, non ad solam probationem purgationis passivæ, animæ perfectæ propriam, referendi sunt, quando de tali perfectione non satis constat; et in dubio securius punitioni animæ tepidæ aut parum perfectionis avidæ tribui possunt, ut suas culpas plus minusve notabiles accuratius emendet. 3° Ob quamcumque causam seu finem iidem morbi evenerint, magis ad tolerantiam cum resignatione vel lætitiâ quàm ad desiderium recuperandæ sanitatis sub prætextu majoris servitii Dei propendendum est. Modum proficiendi ex infirmitatibus docet Ludovicus a Ponte, t. 1 *Perf. Christ.*, tr. 5.

§ 199.

IN PURGATIONE PER MORBOS AD MEDICINAM RECURRERE LICET.

In his corporis infirmitatibus non modò in genere sanctum est ad subsidium *medicinæ* recurrere, quando urget gravis

necessitas et levaminis spes adest, sed etiam in specie, quando infirmitas præternaturalis et ad purgationem passivam animæ perfectæ esse judicatur, sub certis tamen cautionibus. Quod ipsum de oratione pro sanitate faciendâ, si ita in conspectu Dei magis expediat, dicendum est. Probatur 1° ex S. Scripturâ. *Eccli.* XXXVIII, 9. *Fili in tuâ infirmitate ne despicias teipsum, sed ora Dominum et ipse curabit te... et da locum medico.* 2° Docet hoc S. Basilius, *In reg. brev.* 140, et *in fusior.*, 55, ubi probat quòd arte medicinæ utamur, quemadmodum arte agricultoriâ, textoriâ, ædificatoriâ, nauticâ et similibus utimur. Pro moderamine verò addit: « At in quibus exquirendis medicinis, curiosâ quâdam et anxiâ nimis solertiâ curâque est opus, quæque magnas nobis molestias quasdam conciliant ac quasi vitam nostram in corporis curatione implicatam tenent, ea a christianis hominibus funditus repudianda sunt. » Deinde observans non semper a naturâ, sed in peccatorum pœnam, ad nostram emendationem, morbis nos affligi, ait: « Qui ejusmodi sunt, hi, omissis medicorum auxiliis, invectas sibi acerbitates ferre silentio debent. » Similiter pro casu quo, vel ad probationem, uti in Job, vel ad exemplum patientiæ, uti in Lazaro, vel ad fugam, uti in S. Paulo infirmitates a Deo immittuntur, ait: « Quid est, quod hujusmodi hominibus emolumentum afferre possit medicina? Aut quod non iis potiùs contra ab eâ periculum procreari? qui quidem relictâ rectâ ratione curam suam in corporis curationem tantùm contulerint. » Verùm ex hoc moderamine Sancti Basilii paulò inferrius cautelæ circa usum medicinæ assignabuntur. Asceticis, præsertim antiquis Anachoretis, cum quibus S. Bernardus tenet, plurimè mos erat, vix, aut nullatenus uti medico aut medicinis, in suis infirmitatibus, amore nimirum paupertatis et austeritatis; imò nec orare pro recuperandâ sanitate volebant, cum infirmitatem pro majori beneficio haberent. Posteriores verò monachi et mendicantes, a suis institutoribus edocti, hoc rigore moderato, tum orare pro sanitate, tum medicè curari cum debitâ moderatione et resignatione, laudabilius esse censuerunt, uti ostendit Cornelius a Lapide in

c. xxxviii, *Eccli.* 3° Rationem dat Valesius, *de sacr. Phil.*, c. 74, dicens: « Si igitur morbi duplicem habent ortum, alium divinum, alium naturalem, quid expedit ægrotos agere? Certè pariter placare Deum et medicationem adhibere... Si enim ad Deum confugiens curationem parvi pendas, peccas ob imprudentiam in ipsum Deum, qui post expiationes jubet locum dare medico, quia ipse creavit eum propter necessitatem, quare falsà pietatis specie incidis in impietatem, parvi pendens illius opera. Si verò oblationibus et precibus derelictis, solis medicinæ confidas operibus, peccas gravius, aliquid sine Deo rerum naturam præstare posse confidens. » Singulare igitur est, quòd S. Gorgonia, in suis infirmitatibus, relicto medico, ad Deum solum confugiens, per miraculum sanata est: teste S. Greg. Naz., *Or.* 25.

CAUTELE PRO USU MEDICINE.

SCHOLIUM. Ex his sequentes *regule* pro cautelâ purgationis passivæ per infirmitates eruuntur. 1° Undecunque infirmitates proveniant, si graves sint, præter preces cum resignatione ad Deum fusas et conscientiæ discussionem et mundationem, ut anima purgetur et purificetur, tentanda est per se loquendo medicinæ curatio. 2° Si experiamur nihil proficere vel etiam officere medicinam, abstinendum est ab illâ et cum bonâ diætâ, maximè in abstinentiâ fundatâ, patienter morbus tolerandus est. 3° Hoc maximè faciendum est, quando prudenter judicari potest quòd infirmitas vel actualis vel habitualis, alicui animæ singularis virtutis, a causâ præternaturali, Deo illam specialiter perficere volente, provenerit. 4° Interim tamen, etiam in hoc casu, non omnino medicina prætereunda est, sed illâ leniter et subinde pro levamine naturæ nimium gravatæ vel ex professo, quando nova causa supervenit, quæ putatur esse naturalis, utendum est, quia hæ etiam personæ a Deo probatæ non sunt incapaces ægrotandi et moriendi, more aliarum. 5° In eodem hoc casu causæ præternaturalis, morbus in seipso naturalis esse potest et vel medicè vel miraculosè curabilis. 6° Potest contingere quòd infirmitas etiam præternaturalis a Deo ad tempus sit immissa et tamen Deus ipse animam moveat, ut petat et obtineat sanationem miraculosam.

§ 200.

SECUNDUS MODUS PURGATIONIS PER PERSECUTIONES
HOMINUM HÆRETICORUM.

Secundò. Purgatio passiva partis sensibilis perficitur subinde per tentationes et *persecutiones* ab hominibus inductas, quales etiam S. Job ab uxore et amicis suis sustinuit. Persecutiones autem hæ animabus perfectis vel a gentilibus et hæreticis vel ab improbis catholicis vel a viris probis bonisque catholicis inferri possunt. Persecutiones ab hæreticis et gentilibus patiuntur plerumque illi, qui vitam mixtam sequuntur et tanquam viri apostolici sanguini Christi cooperantur, fidem propagando; hos enim Deus per ejusmodi persecutiones, opprobria, ignominias, falsa testimonia, contradictiones, ad pretiosum donum contemplationis disponere solet. Hac viâ inaccessit S. Paulus, quem secuti sunt S. Athanasius, S. Augustinus, S. Franciscus Xaverius, S. Jacobus de Marchiâ contra hæreticos fraticellos, S. Paschalis Baylon Britannis, et S. Didacus Canariensibus prædicans, uti ex eorum actis constat.

HÆC PURGATIO VITÆ MIXTÆ CONVENIT.

SCHOLIUM. Ejusmodi viri Apostolici, etsi non degant vitam adeò austeram et solitariam, neque adeò viles, ruptos, refectosque centiones induant, cum aliena hæc sint a suo instituto et vitæ professione: licèt etiam non tot et tanta jejunia, vigiliis ac pœnitentiis subeant, quia, ad aptè subeundos ministerii sui labores, competentibus et integris viribus indigent, quot et quanta solitarii subeunt. Et si etiam aliquis defectuum moralium pulvis, ex continuâ cum peccatoribus conversatione, ut illos ad Deum perducant, illis adhærescat, nec passiones admodum mortificatas habeant, nihilominus tot et tantas cruces tolerant, labores, defatigationes, opprobria, falsa testimonia et alias corporis et animæ afflictiones, ut contemplationem, quam Deus solitariis dat in præmium, post tractum aliquem derelictionis, illis communicare soleat, ut medi-

cinam cordis concomitanter reficientem, quin etiam strenuis ejusmodi vitæ mixtæ ducibus in præmium; nec enim rationi est consentaneum, ut quod multo valet pretio, modico stet labore.

§ 201.

PURGATIO PER PERSECUTIONES AB IMPROBIS CATHOLICIS.

Persecutiones etiam, pro purgatione suâ, subinde animabus perfectioni studentibus moventur *ab improbis catholicis*; quas si patienter tolerant, ad contemplationem evehuntur. Sic S. Benedicto unâ vice Florentius Presbyter et aliâ vice nonnulli Monachi venenum propinare tentârunt. S. Gregorius, *in ejus vit.*, c. 3 et 8. Huc etiam spectant jurgia fratris Eliæ Vicarii generalis Ordinis Franciscani, adversus S. Franciscum Ordinis fundatorem adhuc viventem, quem coram multis fratribus ausus est traducere tanquam Ordinis excidium, et adversus S. Antonium Patavinum, quem carceri mancipari jussit: uti narrat Wadingus, in *Annal. Min. ad. an. 1230*. Item sub hac classe comprehenduntur calumniæ et obtrectationes a S. Theresiâ perpessæ; de quâ acta ejus referunt, quòd, dum agebatur de erectione primi monasterii reformationis suæ: « Multa in civitate Abulæ, et in ipso monasterio, in quo tunc morabatur, de illâ maledicè et ignominiosè sparsa sunt; quin etiam coram suo Provinciali in judicium fuit vocata, ubi plura ei objecta fuerunt; et quod gravius est, in concionibus prædicatores aliqui in eam invehebantur, adeo apertè, ut tantùm ex nomine Theresiam non appellarent. Quod fuit continuatum in prædictæ novæ reformationis institutione, quam dum inchoare tentaret, graves et indignati testes adversus illam insurrexerunt, qui multa falsa crimina contra eam sparserunt et contumeliosa verba jactârunt, et multæ et graves contumeliæ de illâ scriptæ fuerunt, quæ in multorum etiam gravissimorum manus devenerunt. » Idem exemplis aliorum multorum Sanctorum probatur, uti in eorum actis apparet.

VARI HUIUS PERSECUTIONIS MODI.

SCHOLIUM. Hæc purgatio frequenter etiam sectatores vitæ mixtæ affligit: nam si hujusmodi personæ sint Concionatores, vel Confessarii, proximi utilitatem insigniter promoventes, subinde permittit Deus ut vel per imprudentiam vel nimium zelum excedant, dicantque ad populum vel privatim aliquid ex purâ intentione, quod honorem alicujus Magnatis lædat, unde ingens contra eas persecutio exurgit. Subinde etiam contingit ut incauti aliquam propositionem malè sonantem aut dubiam in materiâ fidei et morum proferant, et propterea maledicorum et inimicorum linguis miserè proscindantur. Quandoque etiam multi, qui sunt ejusdem officii, sed modici spiritûs et invidiâ excitati, contra hos viros Apostolicos, conspirant; videntes enim eos cum plausu a populo excipi, sinistrâ æmulatione accensi, sexcenta contra eos iniqua effutiunt, quæ crux gravissimi ponderis esse solet, maximè si in materiâ puritatis doctrinæ aut morum, falsa contra eos testimonia suscitantur. Nulla major est mortificatio, quàm in silentio tam immeritam sufferre contradictionem. Crux hæc aggravatur, si hi viri vel in publico vel in occulto pœnis subjiciuntur et a sacrificando, concionando, confessiones audiendo, propter aliquod grave vel leve delictum suspenduntur: quod tamen vel planè non vel saltem non cum eâ intentione et circumstantiis, quæ a suis adversariis aggravantur, commiserunt. Quòd si hæc crux cum perseverantiâ tolleretur, fiet fons inexplicabilis suavitatis, quæ tales in contemplatione reficiet. Gravis item crux est, quando Deus permittit ut servi sui in aliquâ Communitate degentes, ab aliis suis confratribus vel Superioribus malorum morum vexentur, graviter ex odio reprehendantur, falsò accusentur, despiciantur, calumniis afficiantur, qui gementes et flentes sub tam gravi cruce miseram vitam agent, nisi cum voluntate divinâ perfectè se conforment.

§ 202.

PURGATIO PER PERSECUTIONES PROBORUM.

Denique etiam a *viris probis* bonisque catholicis, sed deceptis, *persecutiones* pro suâ purgatione nonnullis moveri possunt. Exempla hujus nobis vitæ Sanctorum et acta canonizationis eorum exhibent: sic in relatione causæ S. Philippi

Nerii, *Tit. de fortit.*, plura narrantur, quæ passus est a nonnullis primariis viris Romanis, tempore Pauli IV et S. Pii V, cum aliqui eum accusarent quod vanam gloriam affectaret, quia tempore bacchanalium septem urbis Ecclesias cum magnâ populi frequentia visitabat: alii verò, quòd ineptè in concionibus loqueretur. De nonnullis Sanctis legimus quòd tanquam de fide suspecti in tribunali S. Inquisitionis accusati et carceri mancipati fuerint. De S. Theresiâ habetur quòd ipsa et ejus sociæ, Hispali S. Inquisitionis officio, multa falsa eis imponendo, denunciatae fuerint. S. Bernardinus Senensis a Papâ Martino V velut superstitionis reus ad urbem vocatus est: S. Ignatius in carcerem S. Inquisitionis missus est. Nonnullorum Dei servorum quos Deus permisit a Superioribus Ecclesiasticis deceptis injustè aliquando puniri, meminit Lauræa, *Opusc. 6 de orat.*, c. 5, dicens: « Aliqui Justi a Superioribus etiam Ecclesiasticis et supremis malè informati, Deo permittente, purgantur et mortificantur, de quibus, maximè inter Regulares, longam possem texere historiam. In cœnobiis enim facilè admodum est aliquem reperiri qui ex odio vel æmulatione vel ex zelo, sed non secundum scientiam, adversus socium, licèt sanctitatis famâ conspicuum, insurgat et quidem non obiter, sed ex professo et incessanter; cum ex nullo vino probatius conficiatur acetum quàm ex vino exquisito et optimo, nec ullius cadaveris tantus sit putor, quantus humani, cum ex corpore prodeat temperatissimo. » Uti ad rem ponderat Theophilus Raynaudus, *op. t. 16*, ubi quærit an persecutio cœnobitica sit omnium dirissima. Narrat etiam card. Baronius, ad *an. 1049*, quomodo S. Leo IX, operâ calumniatorum B. Petro Damiani infensus factus fuerit et subdit: « Sint ista ad consolationem, quod sæpe contingere solet, talia patientium, ad cautelam verò ejusmodi perpetrantium, ne faciles calumniatoribus aures adhibeant, adversus eos præsertim, quos longior vita antea bene acta commendat. » Hæc crux gravissima est; cum enim sanctitas persecutoris dictis suis auctoritatem conciliet, indefensa manet patientis innocentia.

QUOMODO PROBI BONOS PERSEQUI POSSINT.

SCHOLIUM. S. Gregorius, L. 1 *Dial.*, narrat S. Equitium apud sedem Apostolicam accusatum quòd sine sufficienti doctrinâ et legitima auctoritate munus prædicandi suscepisset, et Papam calumioso delatori fidem adhibuisse: tum miranti de hac re Petro ait: « Quid miraris, Petre? quia fallimur? quia homines sumus? An menti excidit quòd David, qui prophetiæ spiritum habere consueverat, contra innocentem Jonathæ filium sententiam dedit, cum verba pueri mentientis audivit. Quid ergo mirum, si ore mentientium aliquando in aliud ducimur, qui Prophetæ non sumus? Multum verò est, quòd uniuscujusque præsulis mentem curarum densitas vastat, cumque animus dividitur ad multa, fit minor ad singula, tantòque ei in unâquâque subripitur, quantò latius multis occupatur. » Hæc non sunt in quibus etiam summorum Pontificum judicium falli nequit et fieri potest ut quis sine culpâ condemnetur, et judex sine injustitiâ condemnet. Sanè Apostolus, *Gal. n.*, testatur se Petro restitisse, quòd timens eos, qui ex circumcissione erant, legalia observaret. Id quod nonnulli ita componunt ut tam Petrus ab omni culpâ immunis fuerit, cum Apostoli eo tempore legalibus uti potuerint, quàm Paulus meritò eum reprehenderit, cum aliter judicantium errorem cohiberi non posse existimaverit. Legi potest Baronius, ad *an. 51*, n. 33.

§ 203.

TERTIUS MODUS PURGATIONIS PER TENTATIONES
DÆMONIS.

Tertiò. Purgatio passiva partis sensibilis perficitur operâ dæmonum, qui adversus animas sanctas præcipuo conatu *tentationes* instruunt. Ita 1^o probant exempla S. Scripturæ, uti Adami et Evæ, qui cum essent cumulatissimè sancti, tamen a serpente infernali et tentati et lapsi dicuntur III *Gen.*; Job sanctissimi, qui a Satanâ mille modis acerrimè tentatus fuit *Job. 1* et *11*; Davidis viri secundum cor Dei, quem Satan ad numerandum populum concitasse dicitur, I *Par. XXI*; Judæ Apostoli et postea ex instigatione diaboli, Christi proditoris

Joan. XIII, 2; Pauli post suum raptum in paradisum a Satanâ tentati, *II Cor.* XII, 7; Demum ipsius Sancti Sanctorum quem diabolus ternis vicibus tentare ausus fuit, *Matth.* IV : Item docent sententiæ S. Scripturæ, *Luc.* XI, 24 : *Revertar in domum meam* (ait immundus spiritus) *unde exivi.* *Luc.* XXII, 31. *Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribaret, sicut triticum.* Id est tentaret, uti explicat Cornelius a Lapide; « nam appositè tentatio comparatur cribro et cribrationi : quia sicut in hoc grana tritici secernuntur a paleis, sic prorsus fideles et sancti in tentatione manent constanter, impii verò deficiunt et avolant. » 2º Patet ex PP. S. Gregorius, *L. 33 Mor. c. 6*, ait : « Antiquus hostis hoc pro magno non habet, quòd sub jugo suæ tyrannidis terrena quærentes teneat : Prophetâ quippè attestante, *Heb.* I, 6, cognovimus, quia esca ejus electa. Neque mirum deputat, si eos absorbeat, quos superbia erigit, avaritia tabefacit, voluptas dilatat, malitia angustat, ira inflammat, discordia separat, invidia exulcerat, luxuria inquinans necat... Sed illos magnopere rapere nititur, quos despectis terrenis studiis jam jungi cælestibus contemplatur. » S. Bernardus, in *Ps. Qui habitat...* *Serm. 7* : « Quod quidem, si magnum illud Ecclesiæ corpus considerare libet, facilè satis advertimus, longè acrius impugnari (a dæmonibus) spirituales viros ipsius Ecclesiæ quàm carnales. 3º Ratio est 1º ex parte dæmonis; nam uti docet S. Thomas, impugnatio dæmonum ex ipsorum malitiâ procedit, *qui propter invidiam profectum hominum impedire nituntur.* Ergo quòd perfectior anima fuerit, eò magis contra eam invidia dæmonum accenditur et eò ardentius ejus profectum impedire nituntur. Quæ ratio etiam communiter a Patribus affertur. 2º Ratio est ex parte Dei : quippe S. Thomas, *1. p. q. 114. a. 1*, docet quòd impugnatio dæmonum non ex solâ illorum malitiâ procedat, sed etiam ex permissione Dei, qui certo quodam et occulto suæ providentiæ ordine impugnationem diabolo permittit, ut inde majora bona eliciat scilicet majorem suam gloriam et nostrum meritum : quemadmodum regi gloriosius est et subditis magis meritorium, habere milites præliis assuetos, quàm ab omni

periculo procul constitutos : ergo quòd perfectiores sunt animæ, eò acriorem cum dæmone in tentationibus pugnam pro gloriâ Dei et augendis suis meritis debent committere.

NONNULLI SUNT DÆMONES IN AERE.

SCHOL. I. Communiter Theologi cum S. Augustino *l. 11, de Gen. ad litt.*, c. 26, docent spectare ad fidem Apostolicam quòd multi dæmones in aere et supra terram vagantur. Innuit hoc Apostolus *ad Eph.* II, dicens : *Aliquando ambulastis secundum sæculum mundi hujus, secundum principem potestatis aeris hujus Spiritum qui nunc operatur in filios diffidentiae.* Et auctor *Commentariorum in Ep. ad Eph.* inter opera S. Hieronymi ait : *Hæc omnium Doctorum opinio est quòd aer iste plenus est contrariis fortitudinibus.*

DÆMONES HOMINES INFESTANT.

SCHOL. II. Angeli mali dum sibi vident negatum Redemptorem hominibus datum et invidiâ in homines accensi, Dei gloriam obscurare et homines, quocumque modo possunt, in temporalem et æternam miseriam detrudere conantur, ut ipsis similes fiant, *I Pet.* V, 8, variisque in hunc finem insidiis et actibus utuntur, *ad Eph.* VI, 11. Unde Diabolus vult ut homines peccent. Hinc Christus, *Joan.* VIII, 40, et *seqq.* ait Judæos eum occidere studentes voluntatem diaboli exsequi. Et ratio est quia homo per peccatum se in hac et in alterâ vitâ miserum reddit, cum Deus facere non possit quin omne peccatum puniat quidem pœnâ æternâ, si grave sit.

AN ANGELUS MALUS SINGULIS HOMINIBUS DELEGATUS SIT.

SCHOL. III. Probabile est universis etiam hominibus angelum malum delegari; nam S. Paulus *ad Eph.* VI, monet esse nobis *collocationem adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum.* Et ita docent *Liber Pastoris l. 2, mandato 6*; *Origenes Hom. 10 in Lucam*; *Tertullianus l. de animâ, c. 39*; *S. Greg. Niss. l. 1, de vitâ Moysis.* Hæc autem delegatio non fit a Deo, sed a principe dæmoniorum, quia Deus bonus non potest nec per se nec per alium inducere ad peccatum : *Deus enim intentator malorum est, ipse autem neminem tentat.* Deinde ut Deus electorum suorum virtutem probet aut reproborum patiat interitum, sufficit quòd permittat homines a Dæmone tentari,